

AZ
ÓCEÁN VILÁGA
EGY
TEKNŐS
SZEMÉVEL

írta
Catherine Barr
Illusztrációk
Brendan Kearney

SCOLAR **KID**

MERÜLJÜNK BELE!

Halihó! Egy nagy utazásra hívlak Földünk varázslatos óceánjaiban. Mi, tengeri teknősök több mint 100 millió éve vagyunk az óceánok lakói, és bátran állíthatom, hogy csodálatos otthonunk van. Tarts velem, és körbevezetlek a mi víz alatti világunkban. Indulhatunk?

Körös-körül csak víz

A Föld a világűrben kéknek látszik, mert nagy részét víz borítja. A Naprendszerben a Föld az egyetlen bolygó, amelyen folyékony víz található, még hozzá majdnem négymilliárd éve. A terjedelmes vízfelület szabályozza az éghajlatunkat és az időjárásunkat, és ami a legfontosabb, az óceánok teszik lehetővé a földi életet.

Az élet forrása

Az élet véletlenül alakult ki a mély és sötét óceánban. Jelenlegi tudásunk szerint, a világ-egyetemben egyedülálló módon, a víz alatt bugyborékoló kúrtők környékén összetalálkoztak az élet alkotóelemei. Az így létrejött parányi sejtből fejlődött ki az évmilliók során az óceánokban, a szárazföldeken és a levegőben élő számtalan állat- és növényfaj.

A levegő, amit beszívunk

Kezdetben a levegőben még nem volt oxigén. Ám több mint hárommilliárd évvel ezelőtt az óceánban lebegő aprócska növények (fitoplankton) a Nap hőjét hasznosítva energiát kezdtek termelni önmaguk számára. Ez a folyamat, a fotoszintézis oxigént állít elő. Most ezek a növények termelik az általunk belélegzett oxigén több mint felét.

JEGES-TENGER

Az Északi-sarkvidéken elhelyezkedő, szárazföldekkel körülvett Jeges-tenger a legkisebb óceánunk. Magában foglalja az Északi-sarkot, és nagy részét mintegy három méter vastag fagyott tengervíz borítja. Ez a hatalmas fehér jégpáncél sokat visszaver a Nap sugaraiból, ezért fontos szerepet játszik bolygónk hűvösebb klímájának megőrzésében.

A jég egy része hol elolvad, hol visszafagy, és ennek megfelelően változik az óceán hőmérséklete és sótartalma.

Jéghegyek

A jéghegyek fagyott édesvízből álló tömbök. A szárazföldön alakulnak ki, és a gleccsornyelvek végéről leszakadva az óceánba sodródnak. Akár ház méretűek is lehetnek, legnagyobb részük a víz alatt rejtőzik. A kisebb jéghegyek nemritkán még veszélyesebbek az óriási társaiknál, mert nehezebben lehet észrevenni őket a hajókról.

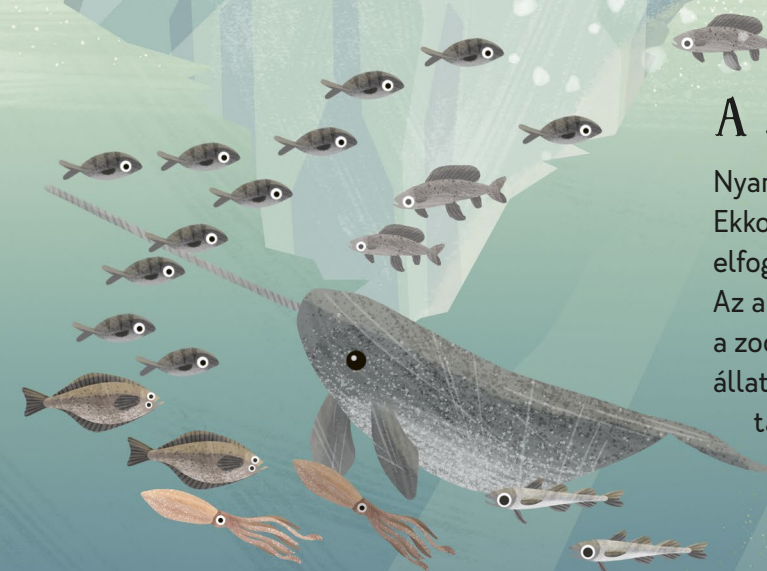
Olvad, hasad, törik

A klímaváltozás miatt egyre melegebb lesz a Földön, egyre nagyobb jégdarabok omlanak bele az óceánba. A vizek is melegednek, zsugorodik a tengert borító jégtakaró, így egyre kevesebb napfényt képes visszaverni, ami hatással van a Föld éghajlatára. Ez nagy megpróbáltatást jelent az Északi-sarkvidék állatai számára is, hiszen feltétlenül szükségük van a jégpáncélra a túléléshez.

Élet a jégen

A Jeges-tenger fagyos vize sok faj számára túlságosan hideg, mégis tele van állatokkal. Lakói között található a jegesmedvék, a rozmárok, a kardszárnyú delfinek, valamint a narválok, amelyeket hosszú agyaruk miatt tengeri unikornisként is szoktak emlegetni. Több mint 200 különböző halfaj honos a jéghideg kék vízben, és a tengeri madarak óriási kolóniáiból a Jeges-tenger partjain található a legnagyobbak, többek között lunda- és pingvintelepek.

A sarkvidék tápláléklánca

Nyaranta az Északi-sarkvidék jégtakarójának fele elolvad. Ekkor különféle tápanyagok kerülnek a vízbe. Az ezeket elfogyasztó algák növekedni és szaporodni kezdenek. Az algákkal táplálkozó parányi állatok összessége, a zooplankton fontos élelemforrást jelent a többi tengeri állat számára. Így épül fel az Északi-sarkvidék tápláléklánca.

HOGYAN SEGÍTHETSZ?

Most már tudod, miért olyan fontosak az óceánok. Befolyásolják az időjárást és az éghajlatot. Ellátják enivalóval a világot, és több millió munkahelyet biztosítanak az emberek számára. Az óceán lakóinak életben maradása, a parányi algáktól kezdve egészen a hatalmas kék bálnáig, mind a többiektől függ. Ez az ökoszisztéma veszélyben van – de rengeteget tehetsz a megmentéséért!

Válogass a halak között!

Olyan halat egyél, amelyet az óceánra és a halállományra nem káros vagy veszélyes módon halásztak. A konzervekre, csomagolásokra ezt rá szokták írni.

Mesélj az óceánról!

Oszd meg a tudásodat a barátaiddal, és szerettesd meg velük az óceánt, így sokat teszel a megmentéséért! Minél jobban megismered ezt a csodás világot, annál jobban lenyűgöz majd.

Környezetbarát szuvenírt vegyél!

Amikor egy trópusi nyaraláson emléktárgyat vásárolsz, olyat válassz, ami nem károsította a környezetet és a helyi élővilágot. Semmiképp ne vegyél korallt, teknőspáncél hajcsatot vagy fésűt.

Kerüld a műanyagokat!

Próbáld mással kiváltani az egyszer használatos műanyagokat! Használj újratölthető vizespalackot, és mindig vigyél magaddal textilszatyrot. Használj kevesebbet, használd többször és hasznosítsd újra!

Tisztítsd a tengerpartot!

Ha a tengerparton jársz, vegyél részt te is a szervezett szemétygyűjtésben. Ha a partra vetett hulladékokat vödrökbe és zsákokba gyűjtitek, a hullámok nem mossák be újra a vízbe.

Járj biciklivel!

Így energiát takarítasz meg, csökkented a környezetszennyezést, segítesz megfékezni a klímaváltozást, ráadásul jobban meg tudod figyelni a környező világot.

Vond be a felnőtteket!

Kérd meg a felnőtteket, hogy segítsenek megmenteni az óceánokat azzal, hogy:

- nap-, szél- vagy vízenergiával fűtik a házukat, amelyek nem okoznak környezetszennyezést, és nem fokozzák a klímaváltozást.
- csökkentik a karbonlábnyomukat, és inkább vonattal utaznak autó helyett.
- újrahasznosítják a háztartási hulladékokat, például értéknövelő módon, vagyis valami régiből valami újat készítenek.
- műanyag játékok helyett inkább valami élményt ajándékoznak neked: kalandparkot, vitorlázást, kézműves foglalkozást.
- zöldséget és gyümölcsöt termesztenek, és minél kevesebb külföldi terményt vásárolnak, így csökkentve a tengeri áruszállítást.
- segítenek neked elkészíteni a transzparenst a klímaváltozás elleni felvonuláshoz.
- támogatják valamelyik óceánvédő szervezetet.

